

Repertoriumnummer
2017/
Datum van uitspraak
8 mei 2017
Rolnummer
2016/AB/264

Uitgifte

Uitgereikt aan
op
€
JGR

Arbeidshof te Brussel

vijfde kamer

Arrest

ARBEIDSONGEVAL, BEROEPSZIEKTEN - arbeidsongeval

tegensprekelijk arrest

definitief + verzending naar de Nederlandstalige arbeidsrechtbank te Brussel

P & V VERZEKERINGEN CVBA, met maatschappelijke zetel te 1210 SINT-JOOST-TEN-NODE,
Koningstraat 151, appellante,
vertegenwoordigd door mr. Edwin KAT loco mr. Mia VERGOTE, advocaat te 1050 BRUSSEL,
Louizalaan 89, bus 1

tegen

C. H.,

geïntimeerde,

vertegenwoordigd door mr. Peggy BUYSSE loco mr. Luc CARLE, advocaat te 9160 LOKEREN,
Gentsesteenweg 10 / bus 001

*

Na beraad, spreekt het arbeidshof te Brussel het volgend arrest uit:

Gelet op de stukken van de rechtspleging, in het bijzonder op:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het bestreden vonnis, uitgesproken op tegenspraak op 06 september 2012 door de arbeidsrechtbank te Brussel, 26e kamer (A.R. 2464/09),
- het verzoekschrift tot hoger beroep, ontvangen ter griffie van dit hof op 9 maart 2016,
- de conclusies voor de appellante, neergelegd ter griffie op 13 september 2016 en 23 november 2016,
- de conclusies voor de geïntimeerde, neergelegd ter griffie op 28 juni 2016, 30 oktober 2016 en 29 december 2016,
- de voorgelegde stukken.

*

De partijen hebben hun middelen en conclusies uiteengezet tijdens de openbare zitting van 06 februari 2017, waarna de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen.

*

De feiten en de rechtspleging in eerste aanleg

1.

Mevrouw C. was op 23 juni 2005 het slachtoffer van een arbeidsongeval. Zij werkte op het ogenblik van het ongeval als thuisverzorgster en was in dienst van de vzw Thuishulp. Zij bestuurde haar wagen en werd achteraan aangereden door een andere wagen. Er werd geen ziekenwagen of politie opgeroepen. Zij is met haar wagen naar huis gereden. 's Avonds ging zij naar de huisarts die een radiografie van de wervelzuil aanvroeg, welk onderzoek negatief bleek.

2.

De werkgever was verzekerd bij P&V Verzekeringen (hierna "de arbeidsongevallenverzekeraar").

Mevrouw C. werd onderzocht door de raadsheer van de arbeidsongevallenverzekeraar. Deze stelde op 14 april 2006 een consolidatieverslag op waarbij de letsels als geconsolideerd werden beschouwd op 16 oktober 2005, met een blijvende arbeidsongeschiktheid van 4%.

Op 23 mei 2006 ondertekende mevrouw C. en de arbeidsongevallenverzekeraar de "overeenkomst-vergoeding". Deze overeenkomst werd op 18 september 2006 bekrachtigd door het Fonds van arbeidsongevallen.

3.

Met een dagvaarding betekend op 10 februari 2009 vorderde mevrouw C. de herziening van de vergoedingen zoals bepaald in artikel 72 van de wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen (hierna "de Arbeidsongevallenwet").

4.

Met een vonnis van 29 oktober 2009 verklaarde de arbeidsrechtbank te Brussel de vordering ontvankelijk en stelde dr. Alain Van Laethem aan als deskundige.

Dr. Alain Van Laethem legde op 27 januari 2011 zijn voorverslag neer en op 9 juni 2011 zijn eindverslag. Hij kwam tot volgend besluit :

"(...)Meer dan een jaar na het arbeidsongeval wordt de diagnose gesteld van een partiële groeihormoondeficiëntie. Aangezien betrokkene niet het slachtoffer werd van een 'brain injury' kan dit niet in verband worden gebracht met het arbeidsongeval van 23/06/2005. Nadien werd ze opgevolgd omwille van hartproblemen, verhoogde bloeddruk,...

Meer dan 4 jaar na het ongeval stelt men de diagnose van chronisch vermoeidheidssyndroom. In de wetenschappelijke literatuur wordt geen causaal verband aangetoond tussen een whiplash trauma en chronisch vermoeidheidssyndroom.

Betrokkene blijft psychosomatische klachten behouden dewelke reeds aanwezig waren op het ogenblik van het consolidatieonderzoek.

Deskundige is van oordeel dat hij zijn bevoegdheid te buiten gaat wanneer hij bijkomende onderzoeken zou laten uitvoeren om het causaal verband tussen het whiplash syndroom en

het laattijdig optreden van chronisch vermoeidheidssyndroom aan te tonen, daar er uit wetenschappelijke literatuur geen causaal verband kan worden aangetoond. Er wordt door het slachtoffer geen bewijs geleverd dat er zich gedurende de termijn van herziening van 18 september 2006, datum van homologatie van de overeenkomstvergoeding door het Fonds voor Arbeidsongevallen tot en met 18 september 2009, datum van het verstrijken van de termijn van herziening, in de gezondheidstoestand van het slachtoffer, zoals beschreven in de overeenkomstvergoeding, bekrachtigd door het Fonds voor Arbeidsongevallen op 18 september 2006, een onvoorziene en onvoorzienbare wijziging heeft voorgedaan die in oorzakelijk verband staat met het ongeval en die een wijziging van de blijvende arbeidsongeschiktheid met zich meebrengt.”

5.

Met het bestreden vonnis van 6 september 2012 stelde de arbeidsrechtbank te Brussel dr. Paul Kennes als deskundige aan. De rechtbank overwoog :

“ De Rechtbank meent dat thans niet kan worden betwist dat een aanrijding langs achter een TBI (traumatic brain injury) kan veroorzaken, zoals dokter Abs het stelt in Whiplash 2010.

De deskundige vertrekt vanuit het standpunt dat, daar eiseres geen hersenletsel heeft gehad er dan ook geen sprake kan zijn van enig causaal verband met de chronische vermoeidheid.

Dit uitgangspunt lijkt wetenschappelijk niet 100 % juist zoals blijkt uit verschillende medische verslagen en artikels.

De Rechtbank vindt in het deskundig verslag van dokter VAN LAETHEM onvoldoende overtuigende medische verantwoording die het causaal verband met de hoogste graad van medische waarschijnlijkheid weerhoudt tussen de vastgestelde groeihormooninsufficiëntie en/of chronische vermoeidheidssyndroom en de whiplash.

Het is mogelijk dat bij eiseres dezelfde symptomen zouden ontstaan zijn zonder het verkeersongeval, doch dit kan op grond van het deskundig verslag niet worden uitgemaakt.

Het oorzakelijk verband tussen het verkeersongeval en de letsels/ziekte die eiseres thans heeft kan enkel uitgesloten worden indien met de grootste medische waarschijnlijkheid kan worden bewezen dat de letsels/ziekte zoals zich in concreto voorgedaan toch op dezelfde wijze zou zijn bij afwezigheid van het verkeersongeval, met andere woorden moet worden uitgemaakt of eiseres dezelfde symptomen zou hebben indien zij niet het slachtoffer was geweest van het verkeersongeval.

De Rechtbank meent dan ook dat een nieuwe expert dient aangesteld te worden - een endocrinoloog - met dezelfde opdracht doch tevens om advies uit te brengen over de volgende punten : of met grote mate van medische waarschijnlijkheid kan gesteld worden dat de chronische vermoeidheid en/of groeihormoondeficiëntie geen enkel oorzakelijk verband heeft of kan hebben met de opgelopen whiplash.”

De rechtbank gaf aan de deskundige de opdracht om :

“ een gemotiveerd advies te brengen over volgend punt:

- of met een grote mate van medische waarschijnlijkheid kan worden gesteld dat de chronische vermoeidheid en/of groeihormooninsufficiëntie geen enkel oorzakelijk verband heeft of kan hebben met de opgelopen whiplash*

Machtigt de deskundige beroep te doen op geneesheren-specialisten van zijn keuze, indien nodig.”

6.

De deskundige Dr. Paul Kennes bezorgde op 21 januari 2015 zijn voorverslag aan de partijen en op 1 april 2015 legde hij zijn eindverslag neer.

Hij schreef als besluit :

“Het voorlopig besluit blijft ongewijzigd, met name :

Sinds stel arbitrair oktober 2006 deden zich bepaalde onvoorziene en onvoorzienbare wijzigingen in het klachtenpatroon van deze patiënte voor, die zich weliswaar in relatieve tijdsrelatie met het ongeval van 23.06.2005 situeren, maar die verder op geen enkele specifiek aanwijsbare objectieveerbare medische patofysiologische wijze in relatie met dit ongeval kunnen worden gebracht en dit in het bijzonder binnen de wettelijk voorziene herzieningsperiode .

Ik meen dan ook niet dat de bepaling van een desgevallende nieuwe gewijzigde graad van arbeidsongeschiktheid in verband met dit ongeval kan of dient te worden bepaald .

Met betrekking tot de hierbij meer specifiek door de rechtbank gevraagde adviezen , kan worden gesteld dat met grote mate van waarschijnlijkheid kan gesteld worden dat de - voor de goede orde door eiser ingeroepen maar niet binnen deze expertise weerhouden - groeihormoondeficientie en de hieraan toegeschreven chronische vermoeidheid dan wel psychosomatische problemen , geen enkel objectief aanwijsbaar oorzakelijk verband heeft of kan hebben met de opgelopen whiplash of meer algemeen nog met de gevolgen van het verkeersongeval.”

7.

De partijen stelden in het geding voor de arbeidsrechtbank uitgebreide conclusies op na dit deskundigenverslag.

Mevrouw C. vroeg :

“ De vordering van concludante ontvankelijk en gegrond te verklaren;

*Alvorens verder recht te doen, in toepassing van artikel 984 Ger.W. een nieuw onderzoek te bevelen door een andere deskundige, bijgestaan door een college van deskundigen gespecialiseerd op de vakgebieden neurologie, interne geneeskunde, psychologie en CVS fybromyalgie, hetzij door een college van deskundigen met bovengenoemde specialisaties en met de opdracht zoals omschreven bij tussenvonnis dd. 06 september 2012 ;
Tevens verweester te horen veroordelen tot het betalen van alle wettelijke vergoedingen inzake het arbeidsongeval van 23 juni 2005 rekening houdend met de besluiten van de*

deskundige of het college van deskundigen, te vermeerderen met de wettelijke en gerechtelijke intresten...".

8.

De zaak was vastgesteld om gepleit te worden op 28 april 2016. De zaak werd uiteindelijk niet gepleit op die zitting omdat de arbeidsongevallenverzekeraar inmiddels op 9 maart 2016 hoger beroep had ingesteld in tegen het vonnis van 6 september 2012.

De vorderingen in hoger beroep

9.

In zijn syntheseconclusies vordert de arbeidsongevallenverzekeraar :

"Het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren, bijgevolg te zeggen voor recht dat de opdracht die diende gegeven te worden aan Dr. Kennes diende beperkt te worden tot:

- kennis te nemen van het deskundig verslag van Dr. Van Laethem en van de stukken die door de partijen ter beschikking dienen te worden gesteld en deze te onderzoeken m.b.t. de gevolgen van het arbeidswegongeval waarvan Mevrouw C. het slachtoffer werd op 23 juni 2005*

- na te gaan of er zich gedurende de termijn van herziening van 18 september 2006, datum van homologatie van de overeenkomstvergoeding door het Fonds voor Arbeidsongeval t.e.m. 18 september 2009, datum van het verstrijken van de termijn van herziening, in de gezondheidstoestand van het slachtoffer, zoals beschreven in de overeenkomstvergoeding bekrachtigd door het Fonds voor Arbeidsongevallen op 18 september 2006, een onvoorziene en onvoorzienbare wijziging heeft voorgedaan die in oorzakelijk verband staat met het ongeval en die een wijziging van de blijvende arbeidsongeschiktheid met zich meebrengt*
- in geval van wijziging die deze drie voorwaarden verenigt:*

1. Deze wijziging te beschrijven evenals de datum te bepalen vanaf wanneer deze wijziging is opgetreden

2. Een nieuwe graad van blijvende arbeidsongeschiktheid vast te stellen die zij ondergaat zowel in de uitoefening van haar beroep als in het algemeen

3. De ingangsdatum van deze nieuwe graad van blijvende arbeidsongeschiktheid te bepalen

De zaak voor verdere behandeling terug te verwijzen naar de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank van Brussel.

*De rechtsplegingsvergoeding te bepalen op het basisbedrag van € 349,80.
Voor het overige de eis van geïntimeerde af te wijzen."*

10.

Mevrouw C. vordert :

"Het hoger beroep van appellante onontvankelijk minstens ongegrond te verklaren.

Dienvolgens de zaak voor verdere behandeling terug naar de Nederlandstalige Arbeidsrechtbank van Brussel te verwijzen.

Appellante te veroordelen tot betaling aan conluante van een schadevergoeding wegens teregt en roekeloos hoger beroep, op heden provisioneel begroot op 2.500,00 EUR.

Tevens appellante te veroordelen tot alle gedingkosten, inbegrepen de maximale

rechtsplegingsvergoeding in hoofde van concludante begroot op 397,80 EUR."

Bespreking.

a. De ontvankelijkheid van het hoger beroep.

11.

Het vonnis werd niet betekend zodat de beroepstermijn niet is begonnen lopen. Het hoger beroep is ook geldig wat betreft de vorm.

12.

Mevrouw C. verwijst naar de nieuwe bepalingen van artikel 1050 van het Gerechtelijk wetboek en stelt dat het beroep niet ontvankelijk is omdat het bestreden vonnis een vonnis alvorens recht te doen is.

Artikel 31 van de wet van 19 oktober 2015 houdende wijziging van het burgerlijk procesrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie ("Potpourri I-wet") verving artikel 1050 van het Gerechtelijk Wetboek als volgt: *"In alle zaken kan hoger beroep worden ingesteld zodra het vonnis is uitgesproken, zelfs al is dit een verstekvonnis.*

Tegen een beslissing inzake bevoegdheid of, tenzij de rechter anders bepaalt, een beslissing alvorens recht te doen kan slechts hoger beroep worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis." (B.S. 22 oktober 2015, in werking getreden op 1 november 2015).

De wet van 19 oktober 2015 bevat geen bijzondere bepaling betreffende de toepassing in de tijd van het nieuwe artikel 1055 van het Gerechtelijk Wetboek. Bijgevolg gelden de gewone regels van artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt: *"De wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging zijn van toepassing op de hangende rechtsgedingen, zonder dat die worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn, en behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald."*

Het bestreden vonnis dateert van 6 september 2012 en dus van voordat de nieuwe bepaling van toepassing was. Toen bepaalde artikel 1050 van het Gerechtelijk Wetboek nog: *"In alle zaken kan hoger beroep worden ingesteld zodra het vonnis is uitgesproken, zelfs al is dit een beslissing alvorens recht te doen of een verstekvonnis.*

Tegen een beslissing inzake bevoegdheid kan slechts hoger beroep worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis."

Zoals het Hof van Cassatie bevestigde in een arrest van 10 februari 1972 volgt uit artikel 3 van het Gerechtelijk Wetboek dat in geval van wijziging van de wetgeving betreffende de rechtsmiddelen tegen de vonnissen, dan regelt, behoudens afwijkende bepaling, de op de dag van het vonnis geldende wet de rechtsmiddelen tegen dit vonnis en met name de aanleg

(Cass., 10 februari 1972, A.C., 1972, 537; J.T., 1972, 445; vgl. CLOSSET-MARCHAL, G., Le procès civil après la loi du 19 octobre 2015, TBBR, 2016, 80).

Bijgevolg was alleszins hoger beroep mogelijk tegen het vonnis van 6 september 2012 overeenkomstig de bepalingen van artikel 1050 van het Gerechtelijk Wetboek in de versie van toepassing op de dag van het vonnis.

13.

Verder kon de arbeidsongevallenverzekeraar niet berusten in het vonnis gezien het een zaak van openbare orde betreft zodat niet verder relevant is dat de arbeidsongevallenverzekeraar zonder voorbehoud zou hebben meegewerkt aan het deskundigenonderzoek.

Tenslotte had de arbeidsongevallenverzekeraar wel degelijk belang om hoger beroep in te stellen. De eerste rechter geeft immers reeds uitspraak gedaan over de bewijslast (zie hierna).

b. De bewijslast bij de eis tot herziening

14.

Artikel 72 eerste lid van de Arbeidsongevallenwet bepaalt: *"De eis tot herziening van de vergoedingen, gegrond op een wijziging van het verlies van arbeidsgeschiktheid van de getroffene of van de noodzakelijkheid van de geregelde hulp van een ander persoon of op het overlijden van de getroffene aan de gevolgen van het ongeval, kan ingesteld worden binnen drie jaar die volgen op de datum van homologatie of de bekrachtiging van de overeenkomst tussen de partijen of van de in artikel 24 bedoelde beslissing of kennisgeving of de datum van het ongeval indien de tijdelijke arbeidsongeschiktheid geen zeven dagen overschrijdt en indien de verzekeringsonderneming de getroffene genezen verklaart zonder blijvende arbeidsongeschiktheid."*

Zoals het Hof van Cassatie bevestigde, volgt uit deze wettelijke bepalingen:

- dat herziening van de arbeidsongevallenvergoeding kan worden gevorderd op grond van elke wijziging van het verlies van arbeidsgeschiktheid, wanneer hetzij het letsel dat de arbeidsongeschiktheid heeft teweeggebracht, hetzij de wijziging van de pathologische toestand van de getroffene het gevolg is van het arbeidsongeval;
- dat de verergering van een letsel dat niet door het ongeval is veroorzaakt tot herziening kan leiden wanneer de verergering ervan het gevolg is van het ongeval (Cass. 23 oktober 1989, RW, 1989-1990, 648 met conclusies Advocaat-generaal H. Lenaerts).
- dat de in artikel 72 van de Arbeidsongevallenwet bedoelde eis tot herziening van de vergoedingen, gegrond op een wijziging van het verlies van arbeidsongeschiktheid van de getroffene, slechts kan worden ingesteld op grond van nieuwe feiten die onbekend waren of niet konden gekend zijn op de datum van de in artikel 24 van de Arbeidsongevallenwet bedoelde overeenkomst tussen partijen of beslissing; (Cass. 10 februari 1997, www.juridat.be).

15.

Het slachtoffer (resp. de rechthebbenden) dienen het bewijs te leveren dat voldaan is aan alle voorwaarden bepaald in artikel 72 van de Arbeidsongevallenwet en met name ook dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wijziging van het verlies van de arbeidsongeschiktheid en het arbeidsongeval.

Uit de overwegingen in het bestreden vonnis en de bijzondere opdracht aan de deskundige Dr. Kennes (aangehaald onder randnummer 5 hierboven) blijkt dat de eerste rechter ervan uitgaat dat het bestaan "chronische vermoeidheid" en "groeihormooninsufficiëntie" tijdens de herzieningsperiode is aangetoond en dat er een *vermoeden* van oorzakelijk verband bestaat tussen deze "chronische vermoeidheid" en "groeihormooninsufficiëntie" enerzijds en de "whiplash" opgelopen bij het arbeidsongeval anderzijds.

16.

Deze redenering was onjuist. Het vermoeden van artikel 9 van de Arbeidsongevallenwet is niet van toepassing. ¹ Mevrouw C. betwist dit overigens niet in haar conclusies.

In de bepalingen over de eis tot herziening is inderdaad nergens sprake van een wettelijk vermoeden ten voordele van het slachtoffer of de rechthebbenden.

Uit de voorbereidende werken bij de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 blijkt ook dat dat niet de bedoeling van de wetgever is geweest. Deze wet heeft het vermoeden van artikel 9 ingevoegd in de bestaande arbeidsongevallenreglementering, wat een ingrijpende wijziging was die uitgebreid wordt besproken in de voorbereidende werken. Het nieuw artikel stond niet in het oorspronkelijke wetsontwerp. Een lid van de commissie binnen de senaat had bij wijze van amendement voorgesteld om het vermoeden op te nemen in een paragraaf van artikel 7 en artikel 8 van het ontwerp die het begrip arbeidsongeval en arbeidswegongeval definieerden. De Raad van State had bezwaar tegen deze "inkleding" en suggereerde een afzonderlijk artikel gezien de regel zowel voor de arbeidsongevallen als de en arbeidswegongevallen gold.

Uit deze bespreking in de Senaat en de Kamer blijkt duidelijk dat het enkel de bedoeling was van de wetgever om de bewijslast van het slachtoffer (en de rechthebbenden) inzake het bestaan van het arbeidsongeval als dusdanig te vergemakkelijken. Opdat een ongeval een arbeidsongeval kan zijn, is immers vereist dat het een letsel heeft veroorzaakt. Het bewijs van dit oorzakelijk verband bleek vaak moeilijk te zijn voor het slachtoffer. De reeds bestaande regels inzake de eis tot herziening werden daarentegen ongewijzigd gelaten en nergens is bij de bespreking van de eis tot herziening ook maar vermeld dat het wettelijk

¹ artikel 9 van de Arbeidsongevallenwet bepaalt: "Wanneer de getroffene of zijn rechthebbenden benevens het bestaan van het letsel, een plotselinge gebeurtenis aanwijzen, wordt het letsel, behoudens tegenbewijs, vermoed door een ongeval te zijn veroorzaakt".

vermoeden van artikel 9 ook daar van toepassing zou zijn. (vgl. Parl. St. Senaat, 1970-71, nr. 215, in het bijzonder p. 45, 48, 49, p. 195 en p. 181, 214); Parl. St. Kamer, 1970-71, nr. 887, Uiteenzetting van de Minister, p. 4 over de bewijslast: "Het ongeval is bewezen zo een plots feit en een letsel worden vastgesteld. De verzekeraar kan bewijzen dat tussen de twee elementen geen verband bestaat."; bespreking in de Commissie: p. 11 "Artikel 9: Een lid wenst de precieze draagwijdte van dit artikel te kennen. De Minister antwoordt hierop dat het artikel een vermoeden juris tantum invoert m.b.t. het causaal verband tussen het ongeval en het letsel. De verzekeraar zal eventueel kunnen bewijzen dat er tussen het bewezen letsel en het ongeval geen verband bestaat. Het artikel wordt met eenparigheid aangenomen."

Eens het arbeidsongeval is erkend en de datum voor consolidatie op definitieve wijze werd bepaald, blijft dus geen dergelijk "vermoeden juris tantum" bestaan voor alle mogelijke letsels die daarna nog zouden optreden of blijken.

Dit is ook logisch te verklaren doordat er ook naar de feiten toe veel minder kans bestaat dat een wijziging van de toestand die pas optreedt of wordt vastgesteld nadat de datum voor consolidatie op definitieve wijze werd vastgesteld nog het gevolg is van het arbeidsongeval. (vgl. Arbh. Brussel, (Fr.) 17 februari 2003, www.stradalex.be). In de rechtspraak en de rechtsleer wordt dan ook algemeen aanvaard dat het vermoeden van oorzakelijk verband tussen het letsel en het ongeval vervat in artikel 9 van de Arbeidsongevallenwet niet geldt in het kader van de eis tot herziening overeenkomstig artikel 72 van de Arbeidsongevallenwet (Arbh. Brussel (Fr.), 16 februari 2015, *Soc. Kron.*, 2016, 01, 47; JOURDAN, M. en SWARTENBROECKX, M.-A., *accidents de travail*, in *Guide social permanent*, ed. G. VAN DEN AVYLE, Kluwer, 2007, Titre III, Chap. V, 20, met verwijzing naar Arbh. Luik, 26 oktober 2004, Arbh. Luik 9 november 2000 en 16 februari 2000; Arbh. Luik, 27 maart 2003, *Soc. Kron.*, 2004, 239; PETIT, J., *Arbeidsongevallen*, APR, 2005, 518; RENETTE, S., "Herziening", in *Arbeidsongevallen*, Kluwer, 610).

17.

Er is geen vermoeden van oorzakelijk verband en de bewijslast rust op mevrouw C. overeenkomstig de regels van gemeen recht (artikel 1315 Burgerlijk wetboek, artikel 870 Gerechtelijk wetboek).

Het komt dus eerst aan mevrouw C. toe om, in het kader van haar eis tot herziening, in concreto aan te tonen dat de wijziging van de arbeidsongeschiktheid die zij toeschrijft aan een nieuw letsel en/of een gewijzigde pathologische toestand ("groeihormooninsufficiëntie", "chronische vermoeidheid") met zekerheid het gevolg is van het arbeidsongeval. Het oorzakelijk verband moet zeker zijn zodat het niet volstaat dat het oorzakelijk verband mogelijk is volgens de medische literatuur. De rechter kan een deskundigenonderzoek laten uitvoeren naar het al dan niet bestaan van dergelijk oorzakelijk verband. Dit was reeds de opdracht van de eerste deskundige. Omdat dit oorzakelijk verband niet bleek, heeft de eerste rechter een tweede deskundigenonderzoek laten uitvoeren.

Het was daarbij in strijd met de bewijsregels die van toepassing zijn om de opdracht van de tweede deskundige in die zin te formuleren dat onderzocht moet worden of het oorzakelijk verband met zekerheid weerlegd kan worden.

18.

Artikel 1068 eerste lid Gerechtelijk wetboek bepaalt: "Hoger beroep tegen een eindvonnis of tegen een vonnis alvorens recht te doen maakt het geschil zelf aanhangig bij de rechter in hoger beroep. Deze verwijst de zaak alleen dan naar de eerste rechter, indien hij, zelfs gedeeltelijk, een in het aangevochten vonnis bevolen onderzoeksmaatregel bevestigt."

Zoals het Hof van Cassatie bevestigde, neemt artikel 1068 eerste lid Gerechtelijk wetboek niet weg dat het aan de partijen staat, door het hoofdberoep en het incidenteel beroep, de perken te bepalen waarbinnen de rechter in hoger beroep over de aan de eerste rechter voorgelegde betwistingen uitspraak moet doen (Cass. 2 december 1982, AC, 1982-83, nr. 204).

De beide partijen vragen om de zaak terug te zenden naar de eerste rechter.

c. schadevergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep

19.

Uit de hierboven vermelde overwegingen blijkt dat het hoger beroep van de arbeidsongevallenverzekeraar geenszins tergend of roekeloos is.

OM DEZE REDENEN

HET ARBEIDSHOF

Gelet op de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,
Rechtsprekend op tegenspraak en na erover beraadslaagd te hebben:

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond,

Hervormt het bestreden vonnis voor zover daarin aan de deskundige de opdracht werd gegeven :

" een gemotiveerd advies te brengen over volgend punt:

- of met een grote mate van medische waarschijnlijkheid kan worden gesteld dat de chronische vermoeidheid en/of groeihormooninsufficiëntie geen enkel oorzakelijk verband heeft of kan hebben met de opgelopen whiplash"*

Bevestigt voor het overige het door de eerste rechter bevolen deskundigenonderzoek,

Verwijst de zaak naar de arbeidsrechtbank te Brussel overeenkomstig artikel 1068 tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek,

Legt de kosten van het geding in hoger beroep ten laste van de arbeidsongevallenverzekeraar, begroot op 349,80 euro rechtsplegingsvergoeding voor mevrouw C. .

Aldus gewezen en ondertekend door de vijfde kamer van het Arbeidshof te Brussel, samengesteld uit:

C. CORBISIER,	raadsheer,
S. ALAERTS,	raadsheer in sociale zaken, werkgever,
R. VAN CAUWENBERGE,	raadsheer in sociale zaken, werknemer-arbeider,
bijgestaan door :	
D. DE RAEDT,	griffier.

C. CORBISIER;

D. DE RAEDT;

S. ALAERTS

R. VAN CAUWENBERGE

en uitgesproken op de openbare terechtzitting van maandag 8 mei 2017 door:

C. CORBISIER, raadsheer,
bijgestaan door
D. DE RAEDT, griffier.

C. CORBISIER

D. DE RAEDT